

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 20356

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- ✓ **A.** Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.
- ✓ **B.2.** Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **ποιητικότητα, υπερπόντιος, πληθυσμιακός, ναυτιλία, πατρώος.**
- ✓ **B.6.α)** Να αντιστοιχίσετε τους όρους της στήλης Α με τον συντακτικό τους ρόλο στη στήλη Β. Στη στήλη Β υπάρχουν πέντε συντακτικοί ρόλοι που δεν αντιστοιχούν σε κάποιον από τους όρους της στήλης Α.

A	B
1. querelarum	i. Άμεσο αντικείμενο στο renarrat
2. amica	ii. Γενική υποκειμενική στο plenae
3. dolo	iii. Απρόθετη αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο expugnant
4. regina	iv. Έμμεσο αντικείμενο στο renarrat
5. insidias	v. Κατηγορούμενο στο Musa μέσω του συνδετικού ρήματος est
	vi. Γενική αντικειμενική στο plenae
	vii. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, επεξήγηση στο Dido
	viii. Κατηγορούμενο στο poetae μέσω του συνδετικού ρήματος est
	ix. Απρόθετη αφαιρετική (οργανική) της ιδιότητας στο expugnant
	x. Ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Dido

- ✓ **β)** Να εντοπίσετε στα αποσπάσματα πέντε προσδιορισμούς του τόπου (π.χ. εμπρόθετοι προσδιορισμοί με την ίδια ή διαφορετική πρόθεση, τοπικά επιρρήματα, πλάγιες πτώσεις ουσιαστικών) και να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά αναφέροντας και τον όρο που προσδιορίζει ο καθένας.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21434

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ VII ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

- ✓ **A.** Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.
- ✓ **B.2.** Να βρείτε μία λέξη στη Νέα Ελληνική που είναι ετυμολογικά συγγενής με τις παρακάτω λατινικές λέξεις: **gelidā, miseriae, contra, repugnat, possunt.**
- ✓ **B.6.α.)** Να εντοπίσετε στο απόσπασμα «**Ex quibus quattuor... perpetrāre possunt**» πέντε όρους με επιρρηματική σημασία -εμπρόθετους ή απρόθετους- που συντάσσονται με αφαιρετική πτώση και να σημειώσετε στον ακόλουθο πίνακα τη συντακτική τους λειτουργία:

Όροι που συντάσσονται με αφαιρετική (εμπρόθετοι ή απρόθετοι)	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο
4.	είναι στο
5.	είναι στο

β) «[...] **et tribus imperat in Belgis remanēre**» και «**Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet**»: στην πρώτη από τις παραπάνω φράσεις να αντικαταστήσετε το ρήμα **imperat** με το **iubet** και στη δεύτερη το **iubet** με το **imperat**, επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές που σχετίζονται με τη σύνταξη των παραπάνω ρημάτων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17147-

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) *Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat.*

β) *Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque. etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη λέξη που δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
plenae	Πλήθος, πλοίο, πλήρης
gelida	Ζελέ, ζελατίνα, ζηλεύω
miseriae	Μίζα, μίζερος, μίζερια
stilus	Στιλέτο, στιλ, στήλη
ceras	Κερί, κύριος, κηροπήγιο

B.6. α) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β'. Στη Β' στήλη υπάρχουν τέσσερις όροι οι οποίοι δεν αντιστοιχούν στις λέξεις της στήλης Α:

A	B
Rōmam (το 1ο)	Υποκείμενο στο sunt
adversam	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός κίνησης σε τόπο
de incolis	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο (ή κατάστασης)

Silvae	Απρόθετη αιτιατική κίνησης σε τόπο
in venatiōnibus	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός αναφοράς
	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας
	Κατηγορούμενο στο incitamenta
	Ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam
	Κατηγορούμενο στο fortunam

β) vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre: να προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του απαρεμφάτου *errāre*, να αναγνωρίσετε το είδος του, να γράψετε το Υποκείμενό του και να δικαιολογήσετε την πτώση του.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15589

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ Χ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α. Ovidius poēta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **τερακότα, ενικός, διώροφος, ιμπεριαλισμός, αυλόπορτα.**

B. 6. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

in terrā:	είναι.....	στο.....
Poētam:	είναι.....	στο.....
duos:	είναι.....	στο.....
moenia:	είναι.....	στο.....
Belli:	είναι.....	στο.....

β. poēta: να αναγνωρίσετε συντακτικά τον όρο και να δηλώσετε τη λέξη που προσδιορίζει. Να μετατρέψετε τον όρο *poēta* σε δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο όρο, τον οποίο και θα ξαναγράψετε.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 18576

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ Χ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poēta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris

et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β) Tu Aenēam ad caelum feres. Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α΄ με τις ετυμολογικά συγγενείς νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β΄. Δύο λέξεις της στήλης Β΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
plena	ζελατίνα
fortunam	παράφορος
gelidā	πληρότητα
feres	έννοια
moenia	ροφός
	άμυνα
	φουρτούνα

B.6.α) Να εντοπιστούν και να αναγνωριστούν συντακτικά οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί του δεύτερου αποσπάσματος. Να εντοπιστεί και ο όρος τον οποίο προσδιορίζουν.

β) Musa est unica amīca poētae: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε απαρεμφατική, με εξάρτηση από το “Ovidius dicit”, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές. Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15706

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VI

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat.

β) Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α με τις ελληνικές λέξεις της στήλης Β με τις οποίες είναι ετυμολογικά συγγενείς (δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
oppugnant	μάχομαι
sociis	ἄνευ
navigat	σοσιαλιστικός
sine	δεσπότης
possumus	ανοχή
	πυγμή
	ναυτικός

B. 6. α. Να εντοπίσετε τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω όρων:

filius	είναι στο
--------	-----------------------

(όχι ακόμα)

cum Anchīsā	είναι στο
sine mente	είναι στο
magistrātus	είναι στο
esse	είναι στο

(όχι ακόμα)

B. 6. β. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant: αφού χωρίσετε σε προτάσεις την περίοδο, να την ξαναγράψετε τρέποντας τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 18864

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.

β) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Δύο λέξεις της Β' στήλης δεν σχετίζονται ετυμολογικά με λέξεις της Α' στήλης:

A	B
1. dolo	i. ναυαγός
2. sociis	ii. δουλειά
3. navigat	iii. βερμπαλισμός
4. verbis	iv. πόρος
5. importāre	v. σοσιαλιστής
	vi. σοκολάτα
	vii. δόλιος

B.6. α) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες κυκλώνοντας ανάλογα.

- i. Anchīsae: Κατηγορούμενο στο filius Σ-Λ
- ii. cum sociis: Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία. Προσδιορίζει το navigat. Σ-Λ
- iii. ad Italiam: Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο. Προσδιορίζει το navigat. Σ-Λ
- iv. venti: Υποκείμενο στο ρήμα turbant Σ-Λ
- v. regīna: Υποκείμενο στο ρήμα fundat Σ-Λ
- vi. insidias: Άμεσο αντικείμενο στο renarrat Σ-Λ
- vii. importāre: Υποκείμενο στο iubet Σ-Λ
- viii. Hostes (το πρώτο): Υποκείμενο στο audio Σ-Λ
- ix. cavēre: Αντικείμενο στο debetis. Σ-Λ
- x. caedem: Αντικείμενο στο perpetrāre Σ-Λ

β) Όσες προτάσεις χαρακτηρίσατε ως λανθασμένες στην άσκηση Β.6.α) να τις αναγνωρίσετε συντακτικά δηλώνοντας και τον όρο που προσδιορίζουν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17148

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat. Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna exspirat.

β) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse? » interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δυο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β που προτείνονται, με την οποία να είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
venti	i. βέλος ii. βεντάλια
navigat	i. ναύτης ii. νεωτερισμός
ferōces	i. θηρίο ii. φυγή
sedēbam	i. σήμα ii. έδρα
plēnas	i. πλήθος ii. πλέκω

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

in Africam	Είναι.....στο.....
regīnae	Είναι.....στο.....
Denique	Είναι.....στο.....
vacua	Είναι.....στο.....
magna	Είναι.....στο.....

β) Ego tres apros ferōces cēpi: Αφού προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του apros, να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό feroces σε αναφορική προσδιοριστική πρόταση.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21006

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretīae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus

eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να εντοπίσετε ποια νεοελληνική λέξη από το ζεύγος των λέξεων που σας δίνεται στη στήλη Β΄ έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α΄.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. oppugnant	i. πυγμαχία ii. πυξίδα
2. sociis	i. σοβαροφάνεια ii. σοσιαλδημοκρατία
3. turbant	i. τουρμπίνα ii. τουλίπα
4. septimus	i. εφάπτομαι ii. έπταθλο
5. modo	i. παλαίμαχος ii. παλιομοδίτικος

B.6.α.) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α΄ με τη συντακτική τους λειτουργία στη στήλη Β΄. Πέντε στοιχεία στη στήλη Β΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. dolo	i. γενική κτητική στις λέξεις septimus & ultimus.
2. cum nato	ii. αφαιρετική οργανική του οργάνου στο ρήμα interficit.
3. in Africam	iii. γενική διαιρετική στις λέξεις septimus & ultimus.
4. regum	iv. αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα expugnant.
5. cultro	v. εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε τόπο στο ρήμα portant.
	vi. αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα interficit.
	vii. εμπρόθετος προσδιορισμός της κοινωνίας στο ρήμα navigat.
	viii. αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα expugnant.
	ix. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρήμα portant.
	x. εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο ρήμα navigat.

β) «*Graeci Troiam oppugnant*» και «*Sed venti pontum turbant*»: Να μετατρέψετε τις παραπάνω προτάσεις στην παθητική φωνή και να δικαιολογήσετε σε κάθε περίπτωση την εκφορά του ποιητικού αιτίου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17430

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae. Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat. Cēpheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το κείμενο.

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή της λέξη στη στήλη Β (δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
forma	μαριονέτα
videt	καλτσόν
advolat	βίδα
marinam	φόρμουλα
calceis	βολειμπολίστρια
	ανίδεος
	μαρίνα

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

superba	είναι στο
cum Nymphis	είναι στο
deo	είναι στο
calceis	είναι στο
Cepheus, Cassiope, incolae	είναι στο

β) Η αυτοπάθεια στα λατινικά κανονικά εκφράζεται: α) με κτητική αντωνυμία γ' προσώπου και β) προσωπική αντωνυμία γ' προσώπου, λόγω έλλειψης αυτοπαθητικών αντωνυμιών. Να εντοπίσετε δύο παραδείγματα αυτοπάθειας, ένα με κτητική αντωνυμία και ένα με προσωπική αντωνυμία και να εξηγήσετε γιατί έχουμε αυτοπάθεια σε κάθε περίπτωση.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17837

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙV

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!». Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δυο λέξεις της στήλης Β που προτείνονται, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
formā	iii. φόρος

	iv. φόρμουλα
Nymphis	iii. νυφικό iv. νυκτερινός
marinam	i. μακρύς ii. μαρινάρισμα
domi	iii. δόση iv. δομή
patriam	iii. πατέρας iv. πάτωμα

B.6. α) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β'. Στη Β' στήλη υπάρχουν τρεις όροι οι οποίοι δεν αντιστοιχούν στις λέξεις της στήλης Α:

A	B
a. filiam	i. Αντικείμενο στο propulsābant
b. Oraculum	ii. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το erant
c. in suppliciis	iii. Υποκείμενο στο propulsābant
d. domi	iv. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση (ή αναφορά) και προσδιορίζει το erant
e. pericula	v. Αντικείμενο στο habent
	vi. Υποκείμενο στο respondet
	vii. Κατηγορούμενο στο Andromedam
	viii. Αντικείμενο στο respondet

β) **se comparat:** να δηλωθεί η συντακτική θέση του *se* και να αναγνωριστεί το είδος της αυτοπάθειας (ευθεία ή πλάγια). Να εντοπίσετε ένα ακόμα σημείο -στο κείμενο α)- όπου η αυτοπάθεια δηλώνεται με τον ίδιο τρόπο.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15312

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ V

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους των δύο στηλών που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (2 από τις λέξεις της στήλης Β περισσεύουν):

A	B
epicus	ποιητικός
tenebat	αγροτικός
agros	άνεμος
animum	εποποιία
magistrum	σκόπελος

	μαεστρία
	τανάλια

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

incolis:	είναι..... στο.....
ad Andromedam:	είναι στο.....
vir:	είναι στο.....
eius:	είναι..... στο.....
Neapoli:	είναι..... στο.....

β) Να μετατρέψετε την κύρια πρόταση «**regia hostia deo placet!**» σε απαρεμφατική με εξάρτηση από το *Oraculum incolis respondet*, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές. Να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15310

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ V

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) *Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat;*
β) *Silius animum tenerum habebat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα που δίνονται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **φορμαλισμός, ρηγόπουλο, σκόπελος, κάλτσα, μάστορας.**

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

filiam:	είναι..... στο.. ..
formā:	είναι..... στο.....
se (κείμενο I, το πρώτο):	είναι..... στο
repente:	είναι στο.....
pro templo:	είναι..... στο.....

β) ... **superba formā suā**: Να δηλώσετε το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο με ισοδύναμη έκφραση, χρησιμοποιώντας μια από τις προθέσεις *ob*, *per* ή *propter*.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17836

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VI

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) *Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennatis advolat; puellam videt et stupet forma puellae. Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat.*

β) In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους των δύο στηλών που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 από τις λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
marinam	άσκοπος
scopulum	φουντάρω
calceis	μαρινάτος
fundamentum	μαραμένος
stat	κάλτσα
	σταθμός
	σκόπελος
	φυντάνι

B.6. α) Να διαγράψετε από τη στήλη B τη συντακτική λειτουργία που δεν αντιστοιχεί στον όρο της στήλης A.

A	B
ad oram	i. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το <i>urget</i> ii. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το <i>urget</i>
incolis	i. Είναι Υποκείμενο στο <i>nocet</i> ii. Είναι Αντικείμενο στο <i>nocet</i>
hasta	i. Είναι αφαιρετική που δηλώνει αιτία και προσδιορίζει το <i>delet</i> ii. Είναι αφαιρετική που δηλώνει όργανο και προσδιορίζει το <i>delet</i>
fundamentum	i. Είναι Κατηγορούμενο στο <i>lex</i> ii. Είναι Αντικείμενο στο <i>est</i>
in legibus	i. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο (μεταφορικά) (ή κατάσταση) και προσδιορίζει το <i>posita est</i> ii. Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού και προσδιορίζει το <i>posita est</i>

β) **regia hostia:** Αφού προσδιορίσετε τη συντακτική θέση του *hostia*, να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό *regia* σε αναφορική προσδιοριστική πρόταση.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17841

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) *Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennātis advolat; puellam videt et stupet formā puellae. Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat.*

β) *Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit . Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium*

adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinius Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μια από τις δυο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
scopulum	άσκοπος
	σκόπελος
calceis	κάλτσα
	καρύκευμα
lacrimis	δακρυγόνο
	κράμα
punire	άπονος
	ποινικολόγος
populus	ποπουλισμός
	πουλόβερ

B.6.α) Να συμπληρώσετε τα αντικείμενα των ρημάτων στον ακόλουθο πίνακα:

Ρήμα	Αντικείμενο
respondet	
placet	
movet	
delet	
interficit	

β) Tum Cērheus Andromedam ad scopulum adligat: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17718

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VI

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Apud antīquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

β) In eā civitatē, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis. Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τις λέξεις της στήλης Β' που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 λέξεις από τη στήλη Α' περισσεύουν).

A'	B'
minima	μνιατούρα
domi	πειρατεία
parci	ανεμόπτερο
bello	αδόμητος
pericula	μπουνάτσα

sapientiam	
boni	
animus	

B. 6. α) Να εντοπίσετε το ρήμα και να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπόλοιπους όρους στην παρακάτω περίοδο λόγου: [...] **boni viri libenter leges servant.**

	Είναι το ρήμα της πρότασης
	Είναι.....στο.....
	Είναι.....στο.....
	Είναι.....στο.....
	Είναι.....στο.....

β) Apud antiq̄uos Rōmānos concordia maxima: Στην παραπάνω περίοδο λόγου, αφού εντοπίσετε τον δεύτερο στη σειρά επιθετικό προσδιορισμό και τον όρο τον οποίο προσδιορίζει, στη συνέχεια να τον αντικαταστήσετε με δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 19053

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

β) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventure audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α την ελληνική λέξη της στήλης Β που δεν είναι ετυμολογικά συγγενής:

A	B
a. magnifici	I. μεγαλείο II. μεγαλομανής III. μάγος
b. domi	I. δώμα II. δόντι III. δωμάτιο
c. pericula	I. κουλούρι II. πείρα III. πειρατής
d. castra	I. καστροπολιτεία II. κάστορας III. καστράκι
e. audio	I. διόδια II. ωτίτιδα III. ωτοασπίδες

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

deorum:	είναι ΣΤΟ.....
audaciā:	είναι ΣΤΟ.....
propter sapientiam:	είναι ΣΤΟ.....
eos:	είναι ΣΤΟ.....
militum:	είναι ΣΤΟ.....

β) in castra: να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές, ώστε ο εμπρόθετος να δηλώνει τη στάση σε τόπο.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17665

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Romani in suppliciis deorum magnifici sed domi parci erant. Iustitia inter se certabant et patriam curabant. In bello pericula audacia propulsabant et beneficiis amicitias parabant. Delecti consultabant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

β) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα στη Νέα Ελληνική.

B.2. δωμάτιο, ρέμπελος, έδρα, σιλό, κέρινος: να βρείτε από το κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λατινική λέξη για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής.

B. 6. α) Να εντοπίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω επιθέτων, συμπληρώνοντας κατάλληλα τον πίνακα:

Επίθετα:	Συντακτικός ρόλος:
parci	είναι ΣΤΟ
infirmum	είναι ΣΤΟ
ferōces	είναι ΣΤΟ
vacua	είναι ΣΤΟ
plēnas	είναι ΣΤΟ

β) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem: να χαρακτηρίσετε την πρόταση ως προς το είδος της και να γράψετε το ρήμα που εννοείται. Ποιος είναι ο συντακτικός ρόλος του όρου salūtem;

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 18725

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ IX

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Apud antīquos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

β) Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit . Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της Νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
minima	v. μινιατούρα vi. μηνιαίος
domi	v. δρόμος vi. δωμάτιο
pericula	iii. περίγελος iv. πειρατής
vulnere	v. ουλή vi. ουλαμός
punire	v. πόνος vi. ποινή

B.6. α) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους από τη στήλη Β'. Στη Β' στήλη υπάρχουν τρεις όροι οι οποίοι δεν αντιστοιχούν στις λέξεις της στήλης Α:

A	B
1. magnifici	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός της αυτοπάθειας
2. inter se	ii. Αφαιρετική της αιτίας
3. iustitia	iii. Αφαιρετική του τρόπου
4. Illis	iv. Εμπρόθετος προσδιορισμός της αλληλοπάθειας
5. dolore	v. Αφαιρετική της αναφοράς
	vi. Έμμεσο αντικείμενο στο aperit
	vii. Κατηγορούμενο στο Romani
	viii. Κατηγορούμενο στο erant.

β) Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt.

Να τραπεί η περίοδος από την ενεργητική σύνταξη στην παθητική και να δικαιολογηθεί ο τύπος του ποιητικού αιτίου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15473

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ X

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Apud antiq̄uos Rōmānos concordia maxima sed avaritia minima erat. Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant.

β) Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

γ) Postea lūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' με τις ετυμολογικά συγγενείς νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β'. Δύο λέξεις της στήλης Α' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. domi	α. απόπειρα
2. pericula	β. αμυντικός

3. possumus	γ. παράφορος
4. posita	δ. αποδόμηση
5. munit	ε. δεσποτισμός
6. transferet	
7. parabant	

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

minima	είναι ΣΤΟ
deōrum	είναι ΣΤΟ
liberi	είναι ΣΤΟ
ab Lavinio	είναι ΣΤΟ
Aenēae	είναι ΣΤΟ

β) Στις φράσεις **concordia maxima** (κείμενο α) και **Postea Iūlus, Aenēae filius** (κείμενο γ) να επισημάνετε τη συντακτική λειτουργία των λέξεων *maxima* και *filius*, δηλώνοντας και τις λέξεις που προσδιορίζουν και να μετατρέψετε τους όρους *maxima* και *filius* σε δευτερεύουσες αναφορικές προσδιοριστικές προτάσεις, επιλέγοντας το σωστό γένος της αναφορικής αντωνυμίας, ανάλογα με τον προσδιοριζόμενο κάθε φορά όρο, τον οποίο και θα αντιγράψετε.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15471

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ X

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant.

β) Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aenēam, in caelo accipies.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **εποικοδομητικός, απόπειρα, διαφορά, ιμπεριαλισμός, φινάλε.**

B.6.α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις: **magnifici, beneficiis, trecentos, de nomine, Rōmānis.**

β) Να δηλωθεί η επιρρηματική σχέση που εκφράζεται στους ακόλουθους εμπρόθετους προσδιορισμούς με την πρόθεση *in*: **in suppliciis, in bello, in caelo** και στους παρακάτω εμπρόθετους προσδιορισμούς με την πρόθεση *ab*: **ab Lavinio, ab Iūlo.**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15863

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat.

β) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης A μία από τις νεοελληνικές λέξεις της στήλης B που είναι ετυμολογικά συγγενής. (Περισσεύουν 3 λέξεις από τη στήλη B).

A	B
vitae	αβιώτος
sedebam	ιδεατός
plenas	κάθιδρος
ceras	σεντούκι
videbis	πληθώρα
	πλυντήριο
	κηροπωλείο
	καθέδρα

B. 6. α) Να επιλέξετε την απάντηση που αποδίδει ορθά τη συντακτική λειτουργία του όρου.

in Campaniā	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα tenebat
	Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο ρήμα tenebat
suo	Επιθετικός προσδιορισμός στο Cornelio Tacito (αυτοπάθεια)
	Έμμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο ρήμα
vacua	Επιθετικός προσδιορισμός στο retia
	Κατηγορούμενο στο αντικείμενο retia (μέσω του ρήματος habebam)
cogitationis	Γενική κτητική στο sunt
	γενική αντικειμενική στο incitamenta
Minervam	Υποκείμενο στο απαρέμφατο errare (ετεροπροσωπία)
	Έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα videbis

β) **Cum in venatiōnibus eris:** Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, να δηλώσετε τη συντακτική λειτουργία της και πώς εκφέρεται.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21899

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX

i) Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

ii) Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα στη Νέα Ελληνική.

B.2. Να επιλέξετε με ποια λέξη της Στήλης B συγγενεύει ετυμολογικά η λατινική λέξη της Στήλης A:

A	B
magistrum	i. μαέστρος ii. μανέστρα
templo	i. τέμπο ii. τέμπλο
femina	i. θήραμα ii. θηλασμός

vulnere	i. ολικός ii. ουλώδης
punire	i. ποινή ii. πονηρός

B.6.α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων, συμπληρώνοντας τον πίνακα:

Όροι	Συντακτική Λειτουργία
agros	είναι..... στο.....
tenerum	είναι..... στο.....
delictum	είναι..... στο.....
Tarquinio	είναι..... στο.....
Liber	είναι..... στο.....

B.6.β) «**Multos in illis locis agros possidēbat**», «**Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit**»: στις προτάσεις αυτές, να εντοπίσετε έναν επιθετικό προσδιορισμό για το ουσιαστικό agros κι έναν για το ουσιαστικό dolōre και να τρέψετε έπειτα και τους δυο προσδιορισμούς στις αντίστοιχές τους δευτερεύουσες προτάσεις, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21468

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να επιλέξετε από τη στήλη Β τη λέξη που συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
1. epicus	i. ιππικός ii. επικολυρικός
2. septendecim	i. δεκάχρονος ii. σεντόνι
3. tenēbat	i. τανάλια ii. τέλος
4. modo	i. μουντός ii. μοντελισμός
5. femina	i. φορά ii. φεμίνιστρια

B.4. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη Β' στήλη. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, λάβετε υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική του θέση στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη Β' στήλη δύο χαρακτηρισμοί περισσεύουν.

A'	B'

1. poēta	i. γενική πληθυντικού ουσιαστικού γ' κλίσης
2. libri	ii. ονομαστική ενικού ουσιαστικού γ' κλίσης
3. Campaniā	iii. ονομαστική ενικού ουσιαστικού α' κλίσης
4. illis	iv. Ονομαστική πληθυντικού ουσιαστικού α' κλίσης
5. locis	v. αιτιατική ενικού ουσιαστικού β' κλίσης
6. regum	vi. αιτιατική πληθυντικού ουσιαστικού γ' κλίσης
7. imperium	vii. ονομαστική πληθυντικού ουσιαστικού β' κλίσης
8. uxōris	viii. αφαιρετική πληθυντικού ουσιαστικού β' κλίσης
9. pater	ix. αφαιρετική πληθυντικού αντωνυμίας
10. eam	x. γενική ενικού ουσιαστικού γ' κλίσης
	xi. αφαιρετική ενικού ουσιαστικού α' κλίσης
	xii. αιτιατική ενικού αντωνυμίας

B.5. Αφού επιλέξετε από τη στήλη Β' τη γραμματική αναγνώριση που αντιστοιχεί στο ρήμα της στήλης Α', να συμπληρώσετε τον γραμματικό τύπο που ζητείται στη στήλη Γ'.

Α'	Β'	Γ'
a. tenēbat	i. γ ενικό οριστικής ενεστώτα ρήματος γ συζυγίας	β ενικό οριστικής παρακειμένου
b. perdit	ii. γ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ρήματος δ συζυγίας	α ενικό οριστικής παρατατικού
c. inveniunt	iii. γ ενικό οριστικής παρατατικού ρήματος β συζυγίας	ίδιο πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
d. aperit	iv. γ ενικό οριστικής ενεστώτα ρήματος α συζυγίας	Απαρέμφατο ενεστώτα
e. parat	v. γ ενικό οριστικής ενεστώτα δ συζυγίας	α πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού

B.6. α) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα Αντικείμενα των Ρημάτων που δίνονται:

ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
1. possidēbat	
2. perdit	
3. laedit	
4. inveniunt	
5. aperit	

β) Η αυτοπάθεια στα Λατινικά εκφράζεται είτε με την κτητική αντωνυμία *suus-a-um* είτε με την προσωπική *se*. Η κτήση χωρίς αυτοπάθεια στο γ' πρόσωπο εκφράζεται με τις πλάγιες πτώσεις της αντωνυμίας *is, ea, id*. Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα τρεις περιπτώσεις αυτοπάθειας και δύο περιπτώσεις κτήσης χωρίς αυτοπάθεια.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21344

**ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX
ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Silius Italicus, poēta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να εντοπίσετε ποια νεοελληνική λέξη από το ζεύγος των λέξεων που σας δίνεται στη στήλη Β' έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
6. multos	iii. μαλλιαρός iv. μάλιστα
7. agros	iii. αγρανάπαυση iv. καλλιέργεια
8. septimus	iii. εβδομάδα iv. εφαλτήριο
9. modo	iii. μαντινάδα iv. μοντελισμός
10. vulnere	xi. ολίσθημα xii. ουλή

B.6.α) Και στα δύο κείμενα να εντοπίσετε πέντε εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να τους καταγράψετε στον ακόλουθο πίνακα.

Εμπρόθετος προσδιορισμός	Επιρρηματική σχέση που δηλώνεται	Όρος στον οποίο αναφέρεται
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

β) Να μετατρέψετε τη σύνταξη των παρακάτω περιόδου λόγου σε παθητική.

Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt.

Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21126

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat.

β) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να επιλέξετε από τη στήλη Β τη λέξη που συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
6. epicus	iii. ιππικός iv. επικολυρικός
7. septendecim	iii. δεκάχρονος iv. σεντόνι

8. tenēbat	iii. τανάλια iv. τέλος
9. modo	iii. μουντός iv. μοντελισμός
10. femina	iii. φορά iv. φεμινίστρια

B.6. α) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα Αντικείμενα των Ρημάτων που δίνονται:

ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
6. possidēbat	
7. perdit	
8. laedit	
9. inveniunt	
10. aperit	

β) Η αυτοπάθεια στα Λατινικά εκφράζεται είτε με την κτητική αντωνυμία *suus-a-um* είτε με την προσωπική *se*. Η κτήση χωρίς αυτοπάθεια στο γ' πρόσωπο εκφράζεται με τις πλάγιες πτώσεις της αντωνυμίας *is, ea, id*. Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα τρεις περιπτώσεις αυτοπάθειας και δύο περιπτώσεις κτήσης χωρίς αυτοπάθεια.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 18663

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ IX

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) *Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat.*

β) *Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punire parat.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να βρείτε μία λατινική λέξη από τα κείμενα που σας δόθηκαν που έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, συμπληρώνοντας τον πίνακα που ακολουθεί.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη στο κείμενο
επικός	
επταπλάσιο	
τανάλια	
πατερναλιστικός	
φεμινίστρια	

B.6.α. Στο β' κείμενο στο απόσπασμα «*Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit*» εντοπίστε πέντε λέξεις, οι οποίες βρίσκονται σε γενική πτώση, και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα, αναφέροντας την συντακτική λειτουργία καθεμιάς και τον όρο που προσδιορίζει:

Λέξη στο κείμενο σε γενική	Συντακτική λειτουργία	Λέξη που προσδιορίζει

β. Εξαρτήστε την παρακάτω περίοδο λόγου από την φράση: **Cicero tradit**, μετατρέποντας το ρήμα της πρότασης που σας δίνεται σε απαρέμφατο, επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές στο υποκείμενο και στις λέξεις που το προσδιορίζουν.

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17834

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ X

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Gloriam Vergili studēbat ingeniumque eius fovebat.

β) Postea Iulus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iulia duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Για καθεμία από τις λέξεις της στήλης A, να διαγράψετε τη λέξη της στήλης B που δεν συνδέεται ετυμολογικά.

A	B
septendecim	Σεπτέμβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος
Campaniā	Σαμπάνια, κάμπος, σαμπρέλα
agros	αγορά, αγρότης, άγριος
transferet	φόρος, φορείο, φευγιό
fine	φινίρισμα, φίλτρο, φινάλε

B.6. Να διαγράψετε από τη στήλη B τη συντακτική λειτουργία που δεν αντιστοιχεί στον όρο της στήλης A:

A	B
poëta	i. Παράθεση στο Silius Italicus ii. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο epicus
de bello	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αφετηρία και προσδιορίζει το libri ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει αναφορά και προσδιορίζει το libri
pulchri	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο libri ii. Κατηγορούμενο στο libri
in Campaniā	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το tenēbat
tenerum	i. Επιθετικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός στο animum ii. Κατηγορούμενο στο animum

eius	i. Γενική κτητική στο ingenium (κτήση χωρίς αυτοπάθεια) ii. Επιθετικός προσδιορισμός στο ingenium (ευθεία αυτοπάθεια)
Postea	i. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο transferet ii. Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο στο transferet
Post annos	i. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο (χρονική ακολουθία) στο pariet ii. Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατάσταση στο pariet
lupa	i. Άμεσο αντικείμενο στο nutriet ii. Υποκείμενο στο nutriet
Romanos	i. Αντικείμενο στο appellābit ii. Υποκείμενο στο appellābit

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 16576

ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ VII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

β) Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B. 2. Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη λέξη που δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α:

A	B
boni	μπουνάτσα, μπόνους, μπουγάτσα
hibernis	χειμερινός, χιονοθύελλα, χιαστί
quattuor	τεσσαρακοστός, τεράστιος, τέταρτος
tribus	τρίγωνο, τρίκυκλο, τραγωδία
castra	κάστρο, κάστανο, καστρινός

B.6.α) Caesar ... remanere: στο απόσπασμα αυτό, να εντοπίσετε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς και να τους αναγνωρίσετε συντακτικά, συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

προσδιορισμός	συντακτική λειτουργία
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ

β) Legatos omnes frumentum in castra importare iubet: να ξαναγράψετε την πρόταση χρησιμοποιώντας το παθητικό απαρέμφατο στη θέση του ενεργητικού, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. Μπορείτε να ξεκινήσετε με τη φράση «Caesar iubet...».

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17914

ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ VIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) In eā civitatē, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis. Mens et animus et consilium et sententia civitatīs posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistrātus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus: sic enim liberi esse possumus.

β) Silvae et solitūdo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να βρείτε με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **απελευθέρωση, ανεμοστρόβιλος, μαστορεύω, σερβίσιο, μεγαλείο.**

B.6.α) Να συμπληρώσετε στον ακόλουθο πίνακα -και σύμφωνα με το παράδειγμα- την πτώση στην οποία βρίσκονται οι όροι που σας δίνονται και να την αιτιολογήσετε αναφέροντας τον συντακτικό τους ρόλο και τον όρο που προσδιορίζουν.

ο όρος	βρίσκεται σε πτώση	γιατί είναι	στον όρο
ea	αφαιρετική	ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός	civitate
nostra			
servi			
tibi			
Minervam			

β) «...**boni viri libenter leges servant.**», «**Silvae et solitūdo sunt magna incitamenta cogitatiōnis.**»: να εντοπίσετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς και να μετατρέψετε τον καθένα σε δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21053

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ IX

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nerviiis hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis;

β) Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1.hibernis	i.εκχιονιστικός ii.εύσχημος
2.verbis	i.ρήση

	ii.βορράς
3.vulnere	i.ουλή ii.ολικός
4. dolore	i.δουλικός ii.δόλος
5. imperium	i.ιμπεριαλιστικός ii.έμπυρος

B.6.α) Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο, ανάλογα με το αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1.hiemale: ειδικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο του iubet		
2.tribus: άμεσο αντικείμενο του imperat		
3.in Belgis: εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο remanere		
4.frumentum: αντικείμενο του importare		
5.verbis:αφαιρετική του τρόπου στο admonet		
6.prope: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο esse		
7.ex vulnere: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει απομάκρυνση στο extrahit		
8.Tarquinio: έμμεσο αντικείμενο (σε δοτική) στο adimit		
9.liber: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο populus μέσω του constituit		
10.Romanus: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο populus		

B.6.β) Να μετατρέψετε τις περιόδους από την ενεργητική σύνταξη στην παθητική και να αιτιολογήσετε τη μορφή του ποιητικού αιτίου.

I. Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat.
II. (Brutus) populum concitat.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 15336

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Romanus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatinum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μια από τις δυο νεοελληνικές λέξεις της στήλης Β που είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
modo	μοδίστρα
	αμοραλιστής

femina	φεμινισμός
	φενάκη
lacrimis	δακρύβρεχτος
	κριματίζομαι
vulnere	ουλή
	βέλος
imperium	ιμπεριαλιστικός
	ιμπρεσιονιστής

B. 6. α) Να συμπληρώσετε τα αντικείμενα των ρημάτων στον ακόλουθο πίνακα:

Ρήμα	Αντικείμενο
perdit	
laedit	
inveniunt	
interficit	
constituit	

β) Liber iam populus Rōmānus...: Να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό σε αναφορική πρόταση.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 21898

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxōris Collatīni laedit. Marītus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolōre magno cultrum extrahit et delictum punīre parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

B.2. Να βρείτε με ποια λέξη από το ζεύγος νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β' που σας δίνεται έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
septimus	i. επτάπυλη ii. εφελτήριο
modo	i. μοϊκανός ii. μοντερνισμός
lacrimis	i. δακρύβρεχτος ii. δανεισμός
vulnere	i. επούλωση ii. εφάμιλλος
punīre	i. πυγμαχία ii. ποινικολόγος

B.4. Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους παρακάτω τύπους.

regum: η αφαιρετική ενικού.

hoc: η γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

perdit: γ' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή που βρίσκεται ο τύπος.

Filius: η κλητική ενικού.

rudicitiam: η ονομαστική πληθυντικού.

laedit: το απαρέμφατο ενεστώτα στην παθητική φωνή.

Marītus: η αιτιατική πληθυντικού.

pater: η γενική πληθυντικού.

eam: η αντίστοιχη πτώση στο αρσενικό γένος.

inveniunt: το αντίστοιχο πρόσωπο στον ίδιο χρόνο στην οριστική στην παθητική φωνή.

Illis: η ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους.

cultro: η γενική πληθυντικού.

interficit: το β' ενικό στην οριστική παρατατικού και το γ' πληθυντικό στην οριστική μέλλοντα Ενεργητικής φωνής.

adimit: το β' πληθυντικό στην οριστική του παρακειμένου στην ίδια φωνή.

Liber: η γενική ενικού θηλυκού γένους και η αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος.

deligere: το γ' ενικό στην οριστική Μέλλοντα Ενεργητικής φωνής και α' πληθυντικό οριστικής Συντελεσμένου Μέλλοντα Ενεργητικής φωνής.

constituit: το β' πληθυντικό στην οριστική Παρατατικού Ενεργητικής φωνής.

B.5.α) « [...] femina [...] cultro se ipsam interficit »: να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στις λέξεις της περιόδου που σας δίνεται στον άλλο αριθμό.

β) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη στήλη Β'. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, να λάβετε υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική λειτουργία του στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη στήλη Β' περισεύουν τέσσερις χαρακτηρισμοί.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. modo	i. γ' ενικό πρόσωπο Παρακειμένου ενεργητικής φωνής
2. uxoris	ii. α' πληθυντικό πρόσωπο Παρακειμένου ενεργητικής φωνής
3. maestam	iii. αφαιρετική ενικού
4. aperit	iv. αιτιατική ενικού
5. punire	v. αιτιατική πληθυντικού
	vi. ονομαστική πληθυντικού
	vii. γενική ενικού
	viii. απαρέμφατο Ενεστώτα Ενεργητικής φωνής
	ix. γ' ενικό πρόσωπο Ενεστώτα Ενεργητικής φωνής

B.6.α) Στο απόσπασμα «*Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit*» να εντοπίσετε πέντε λέξεις οι οποίες βρίσκονται σε γενική πτώση και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, αναφέροντας τη συντακτική λειτουργία καθεμιάς και τον όρο που προσδιορίζει:

Λέξη στο κείμενο σε γενική	Συντακτική λειτουργία	Όρος που προσδιορίζεται

β) Να μετατρέψετε τα ρήματα της παρακάτω περιόδου λόγου σε απαρέμφατα ενεστώτα εξαρτώμενα από το Brutus debet. Στη συνέχεια να δηλώσετε το υποκείμενο των απαρεμφάτων και να το αιτιολογήσετε.

Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 18601**ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ****ΚΕΙΜΕΝΟ**

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatinum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το κείμενο.

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α με τη λέξη της νεοελληνικής στη στήλη Β με την οποία συγγενεύει ετυμολογικά:

A	B
septimus	ποιινολόγιο
femina	δακρύζω
lacrimis	ελευθέριος
punire	εβδομάδα
Liber	θηλαστικό

B.6.α) Να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε συντακτικά πέντε όρους (απρόθετους ή εμπρόθετους) του κειμένου που βρίσκονται σε αφαιρετική πτώση και να αναφέρετε τον ρηματικό τύπο που προσδιορίζουν.

β) Να εντοπίσετε τα δύο απαρέμφατα του κειμένου και να κάνετε την πλήρη συντακτική τους αναγνώριση συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

Απαρέμφατο	Είδος Απαρεμφάτου	Υποκείμενο Απαρεμφάτου	Ταυτοπροσωπία ή Ετεροπροσωπία	Αντικείμενο Απαρεμφάτου

ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ 17628**ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ Χ****ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

β) Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

B.2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α με τη λέξη της νεοελληνικής στη στήλη Β με την οποία συγγενεύει ετυμολογικά (δύο λέξεις της στήλης Α περισσεύουν).

A	B
septimus	θηλασμός
pater	επούλωση
femina	άμυνα
lacrimis	έπταθλο (είδος αγωνίσματος)

vulnere	πάτριος
punire	
moenia	

B.6.α) Να συμπληρώσετε στον ακόλουθο πίνακα, σύμφωνα με το παράδειγμα, τα αντικείμενα (απλά, άμεσα, έμμεσα) των ρημάτων που σας δίνονται δηλώνοντας ταυτόχρονα αν το κάθε ρήμα είναι μονόπτωτο ή δίπτωτο.

Ρήμα	Μονόπτωτο	Δίπτωτο	Απλό Αντικείμενο	Άμεσο Αντικείμενο	Έμμεσο Αντικείμενο
perdit	ναι		imperium		
aperit					
interficit					
extrahit					
imponet					

β) «*Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini, laedit.*»: να εντοπίσετε στο απόσπασμα τους ομοιόπτωτους προσδιορισμούς (επιθετικός προσδιορισμός, παράθεση, επεξήγηση) και να αναφέρετε τον όρο που προσδιορίζουν.